

agenda

Bestuurlijk Overleg Herstel Toeslagen

Vergaderdatum en -tijd	25 oktober 2021, 19:30 - 20:30 uur
Vergaderplaats	Digitaal
Deelnemers	Minister voor Rechtsbescherming (vz), Staatssecretaris T&D, Staatssecretaris van SZW, <input type="text"/>

Persoonsgegevens

Agendapunten

1. **Opening en mededelingen**
2. **Vaststellen verslag**
3. **Vaststellen Spuks**
4. **Bespreken Kamerbrief aanvullende regelingen**
 - a. Inhoud aanvullende regelingen
 - b. Proces verzending aan de Kamer
5. **Vooruitblik**

Valt buiten reikwijdte
6. **Rondvraag**
7. **Sluiting**

Oplegnotitie

Ad. 3 Vaststellen: Spuks

Valt buiten reikwijdte

Ad. 4 Aanvullende regelingen

De leden van de MCTH worden dinsdagochtend 26 oktober aanstaande gevraagd in te stemmen met de onderstaande 15 beslispunten (gegroepeerd per regeling). Specifieke aandacht wordt gevraagd voor **beslispunt 1** waar een keuze moet worden gemaakt ten aanzien van de kinderen van ex-partners. Eveneens voor **beslispunt 13** waarin twee opties worden genoemd voor de wijze van schulden- en schade-afhandeling bij ex-partners. Bij een keuze voor een van beide opties vervalt daarmee ook respectievelijk één van de blokken in de brief. Om redenen vermeld bij **beslispunt 11** is de, in het BO van 11 oktober jl. besproken triage aan het gemeenteloket, niet nader uitgewerkt. Beslispunten 1 en 13 zijn eerder op maandagochtend besproken

Met bijgevoegde Kamerbrief worden drie nieuwe herstelregelingen aangekondigd. Hiermee wordt het voorgenomen beleid voor deze regelingen gedeeld en kan de formele uitwerking in regelgeving en uitvoeringstoetsen ter hand worden genomen. Na aanbieding bij het parlement en na afronding van de implementatie is het streven in de loop van 2022 te beginnen met de uitvoering, met prioriteit voor het herstel aan kinderen. De exacte startdatum van de uitvoering is afhankelijk van de uitvoeringstoetsen en de uitkomsten van de herijking (die worden meegenomen in de uitvoering van deze regelingen). In verband met het budgetrecht van het parlement zal de brief ook aan de Eerste Kamer worden aangeboden.

De leden van het Bestuurlijk Overleg worden gevraagd hun positie kenbaar te maken ten aanzien van de beslispunten en het proces voor verzending naar de Tweede Kamer

Ad. 5 Vooruitblik

Valt buiten reikwijdte

Beslispunten aanvullende regelingen

Herstel voor kinderen

We bekijken het herstel van kinderen vanuit de behoefte van de kinderen, en in de bredere maatschappelijke context, zoals bestaande schaderegelingen en het advies van de RvS.

1. Welke kinderen komen in aanmerking voor het programma?

a. Kinderen van wie

- **Basisvoorstel:** Personen die op dit moment als kind van gedupeerde aanvrager en/of huidige toeslagpartner worden beschouwd.¹ Wat betreft pleegkinderen, vanaf de eerste terugvordering formeel pleegkind van gedupeerde aanvrager en/ of toeslagpartner, of geworden daarna.
- **Toelichting:** Dit zijn de eigen, huidige stiefkinderen, en pleegkinderen van aanvrager en/of huidige toeslagpartner. Kinderen van huidige toeslagpartners aanvrager binnen de doelgroep: Deze kinderen hebben de problematiek waarschijnlijk van dichtbij meegemaakt, als stiefkind van gedupeerde aanvrager. Ook worden kinderen van een gedupeerde aanvrager, broers en zussen, op deze manier gelijk behandeld.
- **Aanvullende optie 1:** Alle huidige personen die als kind van gedupeerde ex-partner(s) worden beschouwd.²
- **Toelichting:** Dit zijn alle huidige kinderen van ex-partners, inclusief huidige stiefkinderen. Deel van eigen kinderen ex-partner was stiefkind van gedupeerde aanvrager ten tijde van terugvordering, en hadden hiermee een directe relatie met een gedupeerde. Door alle huidige kinderen van ex-partner mee te nemen, behandelen we kinderen van gedupeerde ex-partner, broers en zussen, gelijk. Ook is deze optie beter uitvoerbaar, dan optie 2: Er hoeft op individueel niveau tussen kinderen van een ouder geen onderscheid gemaakt te worden. Wel moeten voor deze optie de huidige toeslagpartners van de ex-partners in kaart worden gebracht, om vervolgens de kinderen van hen in beeld te krijgen. Dit vraagt een extra handeling van de uitvoerder in de data-analyse. Elke extra handeling brengt risico's met zich mee.
Aanvullende optie 2: Kinderen van ex-partners alleen indien zij stiefkind van gedupeerde aanvrager zijn geweest.
Toelichting: Dit zijn alleen eigen kinderen van ex-partners. Deze kinderen hadden een directe relatie met een gedupeerde. Deze optie is niet goed uitvoerbaar, omdat er op individueel niveau onderscheid gemaakt moet worden tussen verschillende kinderen van de ex-partner.

In de brief is momenteel de basisoptie plus aanvullende optie 1 opgenomen, waarmee ook kinderen van ex-partners in aanmerking komen.

b. Kinderen van welke leeftijd

- **Voorstel:** Bij de start van de problematiek, op 1 januari 2005, financieel nog afhankelijk van hun ouders (<21), en alle kinderen die daarna nog zijn geboren tot start van het programma (in 2022). Vangnetbepaling op voor kinderen die ten onrechte buiten de regeling vallen
- **Toelichting:** Leeftijdsafbakening noodzakelijk, mitigeren van de kans op overcompensatie. Vaste boven- en ondergrens is beter uitvoerbaar, dan grens afhankelijk van individuele situaties.
- **Alternatieven:** Bovengrens afhankelijk van individuele situatie, bijv. <21 op moment van eerste terugvordering, echter niet goed uitvoerbaar.

¹ Kinderen volgens artikel 4 van de algemene kinderbijslagwet; Kinderbijslag: als u zorgt voor een kind van een ander

² Ex-partner(s) volgens definitie gebruikt voor de ex-partnerregeling

2. Hoe bieden we brede hulp?
 - **Voorstel:** Uitwonende kinderen hebben toegang tot reguliere ondersteuning van gemeenten. We verkennen de mogelijkheden voor aanvullende ondersteuning. Gemeenten krijgen voor deze ondersteuning aan uitwonende kinderen financiering (SPUK).
 - **Toelichting:** Deze uitwonende jongeren hebben recht op reguliere ondersteuning vanuit gemeenten. Alle uitwonende kinderen met prioriteit helpen is lastig uitlegbaar voor gemeenten t.o.v. hulp aan andere jongvolwassenen en gedupeerden van andere problemen

3. Hoe brengen we eigen regie over de financiële tegemoetkoming in de praktijk?
 - **Voorstel:** Voor minderjarige kinderen storten we het geld op door ouders opgegeven rekeningnummer. Kinderen die zelf zeggenschap hebben over hun vermogen kunnen zelf een rekeningnummer opgeven.
 - **Toelichting:** Kinderen willen graag eigen regie over het bedrag (advies). Ouders hebben vrijwel in alle gevallen zeggenschap hebben over vermogen van kind.³ Uitgaan van vertrouwen juist in dit dossier van belang. Kan echter ook tot oneigenlijk gebruik kan leiden: ouders zouden het geld kunnen gebruiken niet in lijn met de wens van de kinderen, of vermenging met vermogen van de ouders. Risico's deels te mitigeren door goede informatie, maar niet volledig te ondervangen.
 - **Alternatief:** Vastzetten tot 18 jaar middels BEM-clausule is verkend. Gaat in tegen de wens van de kinderen, maakt dat bedragen niet meer passend zijn bij de leeftijd nu. Vraagt veel van uitvoerder en rechters. Is daarnaast zeer ongebruikelijk voor bedragen onder de €10.000.

4. Welk peilmoment hanteren we voor vaststellen leeftijd?
 - **Voorstel:** Vast peilmoment in de toekomst, 1 januari 2023.
 - **Toelichting:** Wijkt af van wens kinderen, om het peilmoment zo dicht mogelijk bij het moment van uitbetalen te leggen. Dit omdat vast peildatum vele malen eenvoudiger uitvoerbaar is, vooraf duidelijkheid geeft over hoogte tegemoetkoming, en de leeftijd van de kinderen op het moment van uitbetalen in veel gevallen lager zal zijn dan de leeftijd van de kinderen op het peilmoment. Vast moment heeft ook risico's. Bij late aanmelding, of vertraging in uitvoering, kan het kind al ouder zijn dan het moment van de peildatum.
 - **Alternatief:** Peilmoment zo dicht mogelijk bij moment van uitbetalen. Gezien ~5% van de kinderen op grens van leeftijdsgrens zit, zal dynamisch moment iets minder kostbaar zijn qua totaalbedrag uitbetaling. Echter wel duurder in uitvoering.

5. Wie wordt uitvoerder van de verschillende onderdelen?
 - **Voorstel:** Verkennen van mogelijkheden bij verschillende uitvoerders. Voorstel om uiterlijk in 9^e VGR-voorstel te presenteren.
 - **Toelichting:** De kinderen en jongeren hebben aangegeven de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de financiële tegemoetkoming graag bij Belastingdienst/Toeslagen te beleggen, de

³ Meerderjarige kinderen zelf zeggenschap, ook als kind eerder meerderjarig is verklaard. Ook is het mogelijk dat niet een ouder, maar voogd zeggenschap heeft.

Kamer wil de uitvoering extern beleggen.⁴ Beleggen bij UHT is alleen uitvoerbaar met opschaling van teams en externe ondersteuning (expertise) op onderdelen. Gesteld kan worden dat eenzelfde opschaling en inrichting een noodzakelijkheid zal zijn bij elke andere mogelijke uitvoerder.

Andere Toeslagen

6. Keuze voor twee aparte regelingen
 - **Voorstel:** In de brief opnemen dat het kabinet kiest voor twee aparte regelingen.
 - **Toelichting:** Het bestuurlijk overleg heeft reeds (11 oktober jl.) de voorkeur gegeven aan twee aparte regelingen (variant 2). Door de interdepartementale werkgroep zijn twee varianten uitgewerkt, namelijk: variant 1, één compensatieregeling (vergoeding 130%) voor zowel gedupeerden van O/GS als gedupeerden van institutioneel vooringenomenheid; variant 2, twee aparte regelingen voor gedupeerden O/GS (30% van de vaak terechte terugvordering) en gedupeerden institutioneel vooringenomenheid (130% van de terugvordering c.q. het neerwaartse correctiebesluit). Twee regelingen doet meer recht aan de geleden schade.

7. Wordt er een drempelbedrag gehanteerd?
 - **Voorstel:** administratief drempelbedrag van € 24, geen specifieke drempel
 - **Toelichting:** Hiermee wordt afgezien van een drempelbedrag, maar wordt uitsluitend aangesloten bij de huidige administratieve drempel in de Awir. Dit sluit het beste aan bij het feit dat deze toeslagen juist bedoeld zijn voorpersonen met lage inkomens.

8. Verzoeken om specificatie van het jaar en toeslagsoort bij aanmelding
 - **Voorstel:** specificatie bij aanvraag (niet ambtshalve)
 - **Toelichting:** Hiermee wordt risico op onnodig beroep op regeling institutioneel vooringenomenheid zo veel mogelijk gemitigeerd en getracht de uitvoeringslast te beperken.

9. Aanpak van mogelijke schrijnende situaties
 - **Voorstel:** Geen specifieke aanpak voor schrijnende situaties maar een hardheidsclausule
 - **Toelichting:** Er wordt aangesloten bij het instrumentarium wat reeds beschikbaar is voor schrijnende situaties. Voorbeelden van schrijnende situaties bij andere toeslagen zijn vaak veroorzaakt door een KOT-terugvordering die is verrekend met andere toeslagen. UHT heeft na onderzoek geen voorbeelden kunnen vinden van gedupeerden met gevolgschade zonder een KOT-terugvordering (categorie B geen relatie met KOT). Daarom wordt voorgesteld om de hardheidsclausule in te zetten voor mogelijke toekomstige schrijnende situaties met gevolgschade die geen betrekking hebben op de KOT. UHT zal deze situaties waarschijnlijk signaleren en beleid hierop initiëren. Een uitwerking van een dergelijke aanpak zal getoetst worden door de uitvoering. De oplossingen voor de diverse schrijnende situaties zien er dan als volgt uit (zie andere pagina).

⁴ Kamerstuk 35 510, nr. 20

Categorie (gebaseerd op cirkeldiagram in de bijlage)	Oplossing
A: Acute schrijnende situatie	Noodvoorziening
B: Gevolgschade/meerschade	KOT gerelateerd; Commissie Werkelijke Schade (CWS) (PM aantal) Geen relatie met KOT: De hardheidsclausule
C: Gedupeerd, maar niet schrijnend	Ontvangen geen aanvullende voorzieningen als de categorieën A en B, maar ontvangen de herstelregeling.
D: Niet gedupeerd	Komt niet in aanmerking voor de herstelregeling andere toeslagen en ontvangt geen aanvullende voorzieningen.

10. Bezwaarprocedure

Voorstel: Reguliere bezwaarprocedure; geen gebruik van de Commissie van Wijzen en de Bezwaarschriftenadviescommissie.

- **Toelichting:** De gedupeerden van andere toeslagen met een O/GS label of die betrokken zijn geweest bij een CAF-zaak die vergelijkbaar is met CAF 11 zijn reeds bekend bij UHT. Bij de CAF gedupeerden heeft inmiddels een check plaatsgevonden door de Commissie van Wijzen. Nadat de compensatieregeling inwerking is getreden kan ambtshalve overgegaan worden tot compensatie. Om die reden is een extra check door de commissies niet nodig en kan de rechtsbescherming van burgers worden gewaarborgd door het reguliere proces van bezwaar en beroep te volgen.

Ex-Partners

11. Welke ex-partners komen in aanmerking voor de regeling?

- **Voorstel:**
Gebruik maken van volgende definitie: Ex-partner was toeslagpartner van de gedupeerde aanvrager voor minstens 1 jaar ná de eerste terugvordering, of was toeslagpartner van de gedupeerde aanvrager in het jaar waarop de KOT terugvordering toeziet (d.w.z., was toeslagpartner bij de KOT aanvraag) én de onterechte KOT terugvordering had betrekking op het eigen kind van de ex partner⁵.
- **Toelichting:** Totale groep ~7000-9800 mensen. Deze ex-partners hebben de problematiek hoogstwaarschijnlijk van dichtbij meegemaakt. Het ene deel heeft minimaal een jaar lang onderdeel uitgemaakt van huishouden nadat de terugvordering landde. Het andere deel heeft sneller aannemelijk financieel nadeel ondervonden omdat het eigen kind in een huishouden met schulden opgroeide. De voor deze definitie benodigde

⁵ Op enig moment op of na het moment van terugvordering, mits het partnerschap minimaal een jaar heeft geduurd. Het partnerschap kan dan dus ook op enig moment na de terugvordering zijn gestart. Er moet in ieder geval een terugvordering open hebben gestaan tijdens het samen zijn. Voor de definitie van 'eigen kind' wordt aangesloten bij de definitie volgens de kind-regeling.

gegevens zijn beschikbaar bij UHT, de uitvoerbaarheid dient nog wel nader te worden onderzocht.

Alternatief, zoals aangedragen in het BO van 11 oktober: Uitvoering door gemeenten zelf aan de balie middels triage benadering waarbij aan de balie wordt bepaald of en zo ja welke compensatie nodig is (10k, schulden, CWS, brede hulp). Dit alternatief is ambtelijk verkend maar niet tot uitwerking gekomen. Verdere uitwerking vereist meer tijd dan de huidige planning aan ruimte biedt. Het is daarom geen reële optie.

12. Gebruik van een forfaitaire tegemoetkoming

- **Voorstel:** Er wordt een forfaitaire tegemoetkoming van 10k gegeven aan iedere ex-partner die binnen een bepaalde definitie valt.
- **Toelichting:** Het alternatief zou een triage zijn aan de gemeentebalie die de hoogte bepaalt van het financieel herstelbedrag, hiermee kan meer recht worden gedaan aan de persoonlijke situatie van een ex-partner. Deze is door VNG aangedragen en ambtelijk verkend, maar is niet tot concrete uitwerking gekomen. In de 7^e VGR is een richting gecommuniceerd waarin een vast forfaitair bedrag genoemd is.

13. Wijze van compensatie hogere schade en schuldenaanpak

- In de brief staan twee opties, waarvan de tweede optie op hoofdlijnen is uitgewerkt. De MCTH wordt gevraagd een keuze te maken (zie onderstaande).

Generieke schuldenaanpak + toegang tot CWS	Schadeaanpak
<p>Toelichting: Na het forfaitair bedrag volgt een schuldenaanpak zoals die van huidige partners van gedupeerde aanvragers. Doel: een schone lei voor alle gedupeerde ex-partners.</p>	<p>Toelichting: Na het forfaitair bedrag volgt een schadeaanpak met civielrechtelijke component. Het forfaitaire bedrag wordt gezien als vergoeding en compensatie. Ex-partners dienen dan geleden extra schade die verband houdt met KOT-problematiek aannemelijk te maken, desgewenst onder rechtsbijstand. Doel: zo snel mogelijk schadeafhandeling mogelijk maken.</p>
<p>Voordelen: Is in lijn met de nieuwe start die we ex-partners willen geven, helpt met oplossen van eerdere schulden die vanwege de problematiek nog open staan en schulden die later zijn ontstaan. Voorziet een gelijke behandeling van ex-partner en nieuwe partner van aanvrager. Voorstel is ook in lijn met richting die in 7^e VGR geschetst is.</p>	<p>Voordelen: Minder overcompensatie; alleen compensatie voor geleden schade. Overheid neemt verantwoordelijkheid voor aangedaan leed. Geen extra druk op CWS. Inschakelen letselschade experts / rechtsbijstandsadvocaten om tot een compleet dossier te komen.</p>
<p>Nadelen: Risico van overcompensatie; schulden van tijd samen met aanvrager worden namelijk al kwijtgescholden en schulden van ex-partner worden niet expliciet gerelateerd aan KOT problematiek. Na schuldenaanpak ontstaat druk op CWS voor extra schade.</p>	<p>Nadelen: De oplossing is nog onvoldragen. Uitvoerder voor weging en advisering en uitvoeringskaders zijn onbekend. De veronderstelling dat dit tot een beheersbaarder proces leidt is daarmee nog niet geschraagd.</p>

	Er dient nog steeds beoordeling van de aangedragen dossiers plaats te vinden. Het is nog onbekend wat dit vraagt van de uitvoering. Bij ruime kaders mogelijk verkeerde prikkel.
--	--

14. Benaderingswijze ex-partners

- **Voorstel:** Zowel openbaar maken en loket/regeling openstellen als het informeren van bij UHT bekende ex-partners.
- **Toelichting:** Door benaderen van gedupeerde ex-partners die we in beeld hebben worden de gedupeerden eerst geholpen, voorstel is meest transparant en is meest in lijn met handelswijze andere regelingen. Er wordt nog uitgewerkt of de proactieve benadering van ex-partners AVG technisch toegestaan is. Indien dat niet het geval is wordt een loket opengesteld.
- **Alternatief:** Regeling openbaar maken en loket openstellen.

15. Uitvoerder

- **Voorstel:** De ex-partnerregeling wordt analoog aan de KOT-regeling uitgevoerd door UHT. De schuldenaanpak verloopt conform het huidige proces voor schuldenaanpak.
- **Toelichting:** Toelating vindt plaats op basis van de uitkomst van de aanvraag van de toeslagpartner: indien deze gedupeerd is en ex-partner valt binnen de gestelde definitie, wordt de ex-partner toegelaten. In de regeling wordt een hardheidsclausule opgenomen voor ex-partners die onbedoeld toch buiten de regeling vallen. Op dit moment heeft er nog geen uitvoeringstoets plaatsgevonden. Het streven is om in de 9^e VGR een zo goed mogelijk overzicht te bieden van de verwachte uitvoeringsconsequenties, ook al is de uitvoeringstoets op dat moment nog niet afgerond.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

agenda

BWO 25 oktober 2021

Vergaderdatum en -tijd	25 oktober 2021, 17:15 - 18:15 uur
Vergaderplaats	Digitaal
Deelnemers	Minister voor Rechtsbescherming, Staatssecretaris T&D, Staatssecretaris van SZW,
	Persoonsgegevens

Agendapunten

1. **Opening en mededelingen**
2. **Bespreken inhoudelijke punten Kamerbrief aanvullende regelingen**
 - a. Kinderen van ex-partners
 - b. Schulden- of schade-aanpak voor ex-partners
3. **Vooruitblik BO**
 - a. Positie VNG t.a.v. de aanvullende regelingen
 - b. Proces voor verzenden kamerbrief aanvullende regelingen
4. **Rondvraag**
5. **Sluiting**

Oplegnotitie

Ad. 2 Aanvullende regelingen

De leden van de MCTH worden dinsdagochtend 26 oktober aanstaande gevraagd in te stemmen met de onderstaande 15 beslispunten (gegroepeerd per regeling). Specifieke aandacht wordt gevraagd voor **beslispunt 1** waar een keuze moet worden gemaakt ten aanzien van de kinderen van ex-partners. Eveneens voor **beslispunt 13** waarin twee opties worden genoemd voor de wijze van schulden- en schade-afhandeling bij ex-partners. Bij een keuze voor een van beide opties vervalt daarmee ook respectievelijk één van de blokken in de brief. Om redenen vermeld bij **beslispunt 11** is de, in het BO van 11 oktober jl. besproken triage aan het gemeenteloket, niet nader uitgewerkt.

Met bijgevoegde Kamerbrief worden drie nieuwe herstelregelingen aangekondigd. Hiermee wordt het voorgenomen beleid voor deze regelingen gedeeld en kan de formele uitwerking in regelgeving en uitvoeringstoetsen ter hand worden genomen. Voor de verzending van de Kamerbrief speelt op dit moment nog een discussie met de ADR of er, bij uitsturen van de kamerbrief, al sprake is van het aangaan van verplichtingen door de staat. Afhankelijk van de uitkomst van deze discussie dient in de Kamerbrief nog stelliger te worden onderstreept dat het voorgesteld beleid betreft. Wanneer toezeggingen in de brief worden opgenomen, zal de ADR/AR dit interpreteren als het aangaan van een verplichting richting gedupeerden, zonder dat het parlement hierover heeft kunnen besluiten. Hiermee zou het budgetrecht van het parlement worden geschonden, daarom bestempelt ADR/AR het beleid mogelijk als onrechtmatig. Na aanbieding bij het parlement en na afronding van de implementatie is het streven in de loop van 2022 te beginnen met de uitvoering, met prioriteit voor het herstel aan kinderen. De exacte startdatum van de uitvoering is afhankelijk van de uitvoeringstoetsen en de uitkomsten van de herijking (die worden meegenomen in de uitvoering van deze regelingen). In verband met het budgetrecht van het parlement zal de brief ook aan de Eerste Kamer worden aangeboden.

De leden van het Bewindspersonen Overleg worden gevraagd beslispunt 1 en 13 te bespreken. De gezamenlijke richting kan mondeling worden toegelicht bij het BO op maandagavond 25 oktober en de MCTH op dinsdagochtend 26 oktober.

Ad. 3 Vooruitblik BO

Op maandagavond 25 oktober vindt een Bestuurlijk Overleg met de VNG plaats. Naast het vaststellen van het de SPUKS, zullen de aanvullende regelingen het belangrijkste gespreksonderwerp zijn. De VNG heeft, naast inhoudelijke bezwaren op het voorstel bij de ex-partner regelingen, aangegeven in algemene zin de voorgenomen aanvullende regelingen nu niet te willen communiceren met de Tweede Kamer. De belangrijkste bezwaren daarbij zijn zorgen rondom de uitvoerbaarheid van de aanvullende regelingen, de herijking die in parallel nog loopt, en de timing van de communicatie.

Het huidige voorstel is om de kamerbrief, met eventuele interbestuurlijke redactionele aanpassingen, voor te leggen aan de MR op 29 oktober ter verzending naar de Staten-Generaal.

De leden van het Bewindspersonen Overleg worden gevraagd een gezamenlijk standpunt te bepalen ten aanzien van de positie van de VNG en het verzenden van de bijgevoegde kamerbrief.

Beslispunten aanvullende regelingen

Herstel voor kinderen

We bekijken het herstel van kinderen vanuit de behoefte van de kinderen, en in de bredere maatschappelijke context, zoals bestaande schaderegelingen en het advies van de RvS.

1. Welke kinderen komen in aanmerking voor het programma?

a. Kinderen van wie

- **Basisvoorstel:** Personen die op dit moment als kind van gedupeerde aanvrager en/of huidige toeslagpartner worden beschouwd.¹ Wat betreft pleegkinderen, vanaf de eerste terugvordering formeel pleegkind van gedupeerde aanvrager en/ of toeslagpartner, of geworden daarna.
- **Toelichting:** Dit zijn de eigen, huidige stiefkinderen, en pleegkinderen van aanvrager en/of huidige toeslagpartner. Kinderen van huidige toeslagpartners aanvrager binnen de doelgroep: Deze kinderen hebben de problematiek waarschijnlijk van dichtbij meegemaakt, als stiefkind van gedupeerde aanvrager. Ook worden kinderen van een gedupeerde aanvrager, broers en zussen, op deze manier gelijk behandeld.
- **Aanvullende optie 1:** Alle huidige personen die als kind van gedupeerde ex-partner(s) worden beschouwd.²
- **Toelichting:** Dit zijn alle huidige kinderen van ex-partners, inclusief huidige stiefkinderen. Deel van eigen kinderen ex-partner was stiefkind van gedupeerde aanvrager ten tijde van terugvordering, en hadden hiermee een directe relatie met een gedupeerde. Door alle huidige kinderen van ex-partner mee te nemen, behandelen we kinderen van gedupeerde ex-partner, broers en zussen, gelijk. Ook is deze optie beter uitvoerbaar, dan optie 2: Er hoeft op individueel niveau tussen kinderen van een ouder geen onderscheid gemaakt te worden. Wel moeten voor deze optie de huidige toeslagpartners van de ex-partners in kaart worden gebracht, om vervolgens de kinderen van hen in beeld te krijgen. Dit vraagt een extra handeling van de uitvoerder in de data-analyse. Elke extra handeling brengt risico's met zich mee.
Aanvullende optie 2: Kinderen van ex-partners alleen indien zij stiefkind van gedupeerde aanvrager zijn geweest.
Toelichting: Dit zijn alleen eigen kinderen van ex-partners. Deze kinderen hadden een directe relatie met een gedupeerde. Deze optie is niet goed uitvoerbaar, omdat er op individueel niveau onderscheid gemaakt moet worden tussen verschillende kinderen van de ex-partner.

In de brief is momenteel de basisoptie plus aanvullende optie 1 opgenomen, waarmee ook kinderen van ex-partners in aanmerking komen.

b. Kinderen van welke leeftijd

¹ Kinderen volgens artikel 4 van de algemene kinderbijslagwet; Kinderbijslag: als u zorgt voor een kind van een ander

² Ex-partner(s) volgens definitie gebruikt voor de ex-partnerregeling

- **Voorstel:** Bij de start van de problematiek, op 1 januari 2005, financieel nog afhankelijk van hun ouders (<21), en alle kinderen die daarna nog zijn geboren tot start van het programma (in 2022). Vangnetbepaling op voor kinderen die ten onrechte buiten de regeling vallen
- **Toelichting:** Leeftijdsafbakening noodzakelijk, mitigeren van de kans op overcompensatie. Vaste boven- en ondergrens is beter uitvoerbaar, dan grens afhankelijk van individuele situaties.
- **Alternatieven:** Bovengrens afhankelijk van individuele situatie, bijv. <21 op moment van eerste terugvordering, echter niet goed uitvoerbaar.

2. Hoe bieden we brede hulp?

- **Voorstel:** Uitwonende kinderen hebben toegang tot reguliere ondersteuning van gemeenten. We verkennen de mogelijkheden voor aanvullende ondersteuning. Gemeenten krijgen voor deze ondersteuning aan uitwonende kinderen financiering (SPUK).
- **Toelichting:** Deze uitwonende jongeren hebben recht op reguliere ondersteuning vanuit gemeenten. Alle uitwonende kinderen met prioriteit helpen is lastig uitlegbaar voor gemeenten t.o.v. hulp aan andere jongvolwassenen en gedupeerden van andere problemen

3. Hoe brengen we eigen regie over de financiële tegemoetkoming in de praktijk?

- **Voorstel:** Voor minderjarige kinderen storten we het geld op door ouders opgegeven rekeningnummer. Kinderen die zelf zeggenschap hebben over hun vermogen kunnen zelf een rekeningnummer opgeven.
- **Toelichting:** Kinderen willen graag eigen regie over het bedrag (advies). Ouders hebben vrijwel in alle gevallen zeggenschap hebben over vermogen van kind.³ Uitgaan van vertrouwen juist in dit dossier van belang. Kan echter ook tot oneigenlijk gebruik kan leiden: ouders zouden het geld kunnen gebruiken niet in lijn met de wens van de kinderen, of vermenging met vermogen van de ouders. Risico's deels te mitigeren door goede informatie, maar niet volledig te ondervangen.
- **Alternatief:** Vastzetten tot 18 jaar middels BEM-clausule is verkend. Gaat in tegen de wens van de kinderen, maakt dat bedragen niet meer passend zijn bij de leeftijd nu. Vraagt veel van uitvoerder en rechters. Is daarnaast zeer ongebruikelijk voor bedragen onder de €10.000.

4. Welk peilmoment hanteren we voor vaststellen leeftijd?

- **Voorstel:** Vast peilmoment in de toekomst, 1 januari 2023.
- **Toelichting:** Wijkt af van wens kinderen, om het peilmoment zo dicht mogelijk bij het moment van uitbetalen te leggen. Dit omdat vast peildatum vele malen eenvoudiger uitvoerbaar is, vooraf duidelijkheid geeft over hoogte tegemoetkoming, en de leeftijd van de kinderen op het moment van uitbetalen in veel gevallen lager zal zijn dan de leeftijd van de kinderen op het peilmoment. Vast moment heeft ook risico's. Bij late aanmelding, of vertraging in uitvoering, kan het kind al ouder zijn dan het moment van de peildatum.
- **Alternatief:** Peilmoment zo dicht mogelijk bij moment van uitbetalen. Gezien ~5% van de kinderen op grens van leeftijdsgrens zit, zal

³ Meerderjarige kinderen zelf zeggenschap, ook als kind eerder meerderjarig is verklaard. Ook is het mogelijk dat niet een ouder, maar voogd zeggenschap heeft.

dynamisch moment iets minder kostbaar zijn qua totaalbedrag uitbetaling. Echter wel duurder in uitvoering.

5. **Wie wordt uitvoerder van de verschillende onderdelen?**

- **Voorstel:** Verkennen van mogelijkheden bij verschillende uitvoerders. Voorstel om uiterlijk in 9^e VGR-voorstel te presenteren.
- **Toelichting:** De kinderen en jongeren hebben aangegeven de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de financiële tegemoetkoming graag bij Belastingdienst/Toeslagen te beleggen, de Kamer wil de uitvoering extern beleggen.⁴ Beleggen bij UHT is alleen uitvoerbaar met opschaling van teams en externe ondersteuning (expertise) op onderdelen. Gesteld kan worden dat eenzelfde opschaling en inrichting een noodzakelijkheid zal zijn bij elke andere mogelijke uitvoerder.

Andere Toeslagen

6. **Keuze voor twee aparte regelingen**

- **Voorstel:** In de brief opnemen dat het kabinet kiest voor twee aparte regelingen.
- **Toelichting.** Het bestuurlijk overleg heeft reeds (11 oktober jl.) de voorkeur gegeven aan twee aparte regelingen (variant 2). Door de interdepartementale werkgroep zijn twee varianten uitgewerkt, namelijk: variant 1 één compensatieregeling (vergoeding 130%) voor zowel gedupeerden van O/GS als gedupeerden van institutioneel vooringenomenheid; Variant 2: Twee aparte regelingen voor gedupeerden O/GS (30% van de vaak terechte terugvordering) en gedupeerden institutioneel vooringenomenheid (130% van de terugvordering c.q. het neerwaartse correctiebesluit). Twee regelingen doet meer recht aan de geleden schade.

7. **Wordt er een drempelbedrag gehanteerd?**

- **Voorstel:** administratief drempelbedrag van € 24, geen specifieke drempel
- **Toelichting:** Hiermee wordt afgezien van een drempelbedrag, maar wordt uitsluitend aangesloten bij de huidige administratieve drempel in de Awir. Dit sluit het beste aan bij het feit dat deze toeslagen juist bedoeld zijn voorpersonen met lage inkomens.

8. **Verzoeken om specificatie van het jaar en toeslagsoort bij aanmelding**

- **Voorstel:** specificatie bij aanvraag (niet ambtshalve)
- **Toelichting:** Hiermee wordt risico op onnodig beroep op regeling institutioneel vooringenomenheid zo veel mogelijk gemitigeerd en getracht de uitvoeringslast te beperken.

9. **Aanpak van mogelijke schrijnende situaties**

- **Voorstel:** Geen specifieke aanpak voor schrijnende situaties maar een hardheidsclausule
- **Toelichting:** Er wordt aangesloten bij het instrumentarium wat reeds beschikbaar is voor schrijnende situaties. Voorbeelden van schrijnende situaties bij andere toeslagen zijn vaak veroorzaakt door een KOT-

⁴ Kamerstuk 35 510, nr. 20

terugvordering die is verrekend met andere toeslagen. UHT heeft na onderzoek geen voorbeelden kunnen vinden van gedupeerden met gevolgschade zonder een KOT-terugvordering (categorie B geen relatie met KOT). Daarom wordt voorgesteld om de hardheidsclausule in te zetten voor mogelijke toekomstige schrijnende situaties met gevolgschade die geen betrekking hebben op de KOT. UHT zal deze situaties waarschijnlijk signaleren en beleid hierop initiëren. Een uitwerking van een dergelijke aanpak zal getoetst worden door de uitvoering. De oplossingen voor de diverse schrijnende situaties zien er dan als volgt uit.

Categorie (gebaseerd op cirkeldiagram in de bijlage)	Oplossing
A: Acute schrijnende situatie	Noodvoorziening
B: Gevolgschade/meerschade	KOT gerelateerd: Commissie Werkelijke Schade (CWS) (PM aantal) Geen relatie met KOT: De hardheidsclausule
C: Gedupeerd, maar niet schrijnend	Ontvangen geen aanvullende voorzieningen als de categorieën A en B, maar ontvangen de herstelregeling.
D: Niet gedupeerd	Komt niet in aanmerking voor de herstelregeling andere toeslagen en ontvangt geen aanvullende voorzieningen.

10. Bezwaarprocedure

Voorstel: Reguliere bezwaarprocedure; geen gebruik van de Commissie van Wijzen en de Bezwaarschriftenadviescommissie.

- **Toelichting:** De gedupeerden van andere toeslagen met een O/GS label of die betrokken zijn geweest bij een CAF-zaak die vergelijkbaar is met CAF 11 zijn reeds bekend bij UHT. Bij de CAF gedupeerden heeft inmiddels een check plaatsgevonden door de Commissie van Wijzen. Nadat de compensatieregeling inwerking is getreden kan ambtshalve overgegaan worden tot compensatie. Om die reden is een extra check door de commissies niet nodig en kan de rechtsbescherming van burgers worden gewaarborgd door het reguliere proces van bezwaar en beroep te volgen.

Ex-Partners

11. Welke ex-partners komen in aanmerking voor de regeling?

- **Voorstel:**
Gebruik maken van volgende definitie: Ex-partner was toeslagpartner van de gedupeerde aanvrager voor minstens 1 jaar ná de eerste terugvordering, of was toeslagpartner van de gedupeerde aanvrager in het jaar waarop de KOT terugvordering toeziet (d.w.z., was toeslagpartner bij de KOT aanvraag) én de onterechte KOT terugvordering had betrekking op het eigen kind van de ex partner*.
- **Toelichting:** Totale groep ~7000-9800 mensen. Deze ex-partners hebben de problematiek hoogstwaarschijnlijk van dichtbij meegemaakt. Het ene deel heeft minimaal een jaar lang onderdeel uitgemaakt van

huishouden nadat de terugvordering landde. Het andere deel heeft sneller aannemelijk financieel nadeel ondervonden omdat het eigen kind in een huishouden met schulden opgroeide. De voor deze definitie benodigde gegevens zijn beschikbaar bij UHT, de uitvoerbaarheid dient nog wel nader te worden onderzocht⁵.

Alternatief, zoals aangedragen in het BO van 11 oktober: Uitvoering door gemeenten zelf aan de balie middels triage benadering waarbij aan de balie wordt bepaald of en zo ja welke compensatie nodig is (10k, schulden, CWS, brede hulp). Dit alternatief is ambtelijk verkend maar niet tot uitwerking gekomen. Verdere uitwerking vereist meer tijd dan de huidige planning aan ruimte biedt. Het is daarom geen reële optie.

12. Gebruik van een forfaitaire tegemoetkoming

- **Voorstel:** Er wordt een forfaitaire tegemoetkoming van 10k gegeven aan iedere ex-partner die binnen een bepaalde definitie valt.
- **Toelichting:** Het alternatief zou een triage zijn aan de gemeentebalie die de hoogte bepaalt van het financieel herstelbedrag, omdat deze meer recht kan doen aan de persoonlijke situatie van een ex-partner. Deze is door VNG aangedragen en ambtelijk verkend, maar is niet tot concrete uitwerking gekomen. In de 7^e VGR is een richting gecommuniceerd waarin een vast forfaitair bedrag genoemd is.

13. Wijze van compensatie hogere schade en schuldenaanpak

- In de brief staan twee opties, waarvan de tweede optie op hoofdlijnen is uitgewerkt. De MCTH wordt gevraagd een keuze te maken.

Generieke schuldenaanpak + toegang tot CWS	Schadeaanpak
<p>Toelichting: Na het forfaitair bedrag volgt een schuldenaanpak zoals die van huidige partners van gedupeerde aanvragers. Doel: een schone lei voor alle gedupeerde ex-partners.</p>	<p>Toelichting: Na het forfaitair bedrag volgt een schadeaanpak met civielrechtelijke component. Het forfaitaire bedrag wordt gezien als vergoeding en compensatie. Ex-partners dienen dan geleden extra schade die verband houdt met KOT-problematiek aannemelijk te maken, desgewenst onder rechtsbijstand. Doel: zo snel mogelijk schadeafhandeling mogelijk maken.</p>
<p>Voordelen: Is in lijn met de nieuwe start die we ex-partners willen geven, helpt met oplossen van eerdere schulden die vanwege de problematiek nog open staan en schulden die later zijn ontstaan. Voorziet een gelijke behandeling van ex-partner en nieuwe</p>	<p>Voordelen: Minder overcompensatie; alleen compensatie voor geleden schade. Overheid neemt verantwoordelijkheid voor aangedaan leed. Geen extra druk op CWS. Inschakelen letselschade experts / rechtsbijstandsadvocaten om tot een compleet dossier te komen.</p>

⁵ Op enig moment op of na het moment van terugvordering, mits het partnerschap minimaal een jaar heeft geduurd. Het partnerschap kan dan dus ook op enig moment na de terugvordering zijn gestart. Er moet in ieder geval een terugvordering open hebben gestaan tijdens het samen zijn. Voor de definitie van 'eigen kind' wordt aangesloten bij de definitie volgens de kind-regeling.

partner van aanvrager. Voorstel is ook in lijn met richting die in 7 ^e VGR geschetst is.	
Nadelen: Risico van overcompensatie; schulden van tijd samen met aanvrager worden namelijk al kwijtgescholden en schulden van ex-partner worden niet expliciet gerelateerd aan KOT problematiek. Na schuldenaanpak ontstaat druk op CWS voor extra schade.	Nadelen: Het is nog onbekend wie de uitvoering van een schadeaanpak op zich neemt en welke uitvoeringskaders nodig zijn. De beheersbaarheid van deze oplossing kan dus niet worden beoordeeld. Er dient nog steeds beoordeling van de aangedragen dossiers plaats te vinden. Het is nog onbekend wat dit vraagt van de uitvoering.

14. Benaderingswijze ex-partners

- **Voorstel:** Zowel openbaar maken en loket/regeling openstellen als het informeren van bij UHT bekende ex-partners.
- **Toelichting:** Door benaderen van gedupeerde ex-partners die we in beeld hebben worden de gedupeerden eerst geholpen, voorstel is meest transparant en is meest in lijn met handelswijze andere regelingen. Er wordt nog uitgewerkt of de proactieve benadering van ex-partners AVG technisch toegestaan is. Indien dat niet het geval is wordt een loket opengesteld.
- **Alternatief:** Regeling openbaar maken en loket openstellen.

15. Uitvoerder

- **Voorstel:** De ex-partnerregeling wordt analoog aan de KOT-regeling uitgevoerd door UHT. De schuldenaanpak verloopt conform het huidige proces voor schuldenaanpak.
- **Toelichting:** Toelating vindt plaats op basis van de uitkomst van de aanvraag van de toeslagpartner: indien deze gedupeerd is en ex-partner valt binnen de gestelde definitie, wordt de ex-partner toegelaten. In de regeling wordt een hardheidsclausule opgenomen voor ex-partners die onbedoeld toch buiten de regeling vallen. Op dit moment heeft er nog geen uitvoeringstoets plaatsgevonden. Het streven is om inde 9^e VGR een zo goed mogelijk overzicht te bieden van de verwachte uitvoeringsconsequenties, ook al is de uitvoeringstoets op dat moment nog niet afgerond.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Toeslagen
Belastingdienst

3C2. Beleid rond ex-partners

Februari 2021

**Conceptversie
ter bespreking**

Ex-partners deelden regelmatig in nadeel, maar hebben nu geen (eigen) recht op herstel

Ex-partners: mogelijk evenveel schade, maar tot nu toe geen herstelregeling

- Toeslagaanvrager en (ex-)toeslagpartners waren beiden aansprakelijk voor terugvorderingen, alhoewel verhaal en inning in eerste instantie bij aanvrager was
- Verschil tussen aanvragers en partners kan arbitrair zijn:
 - Ex-partner kan zowel de moeder als vader zijn
 - Kinderen woonden mogelijk (deels) bij de ex-partner
 - Ex-partner kan de (volledige) financiële last hebben gedragen van de terugvordering en/of nihilstelling
- Toch is er op dit moment geen enkele werkzame regeling voor ex-partners, behalve de zachte toezegging van CWS-toegang (niet werkbaar volgens CWS) en het niet-verplichtende verzoek aan aanvragers de €30.000 te delen
- Tot nu toe nog geen communicatie richting ex-partners

Huidige herstelregelingen

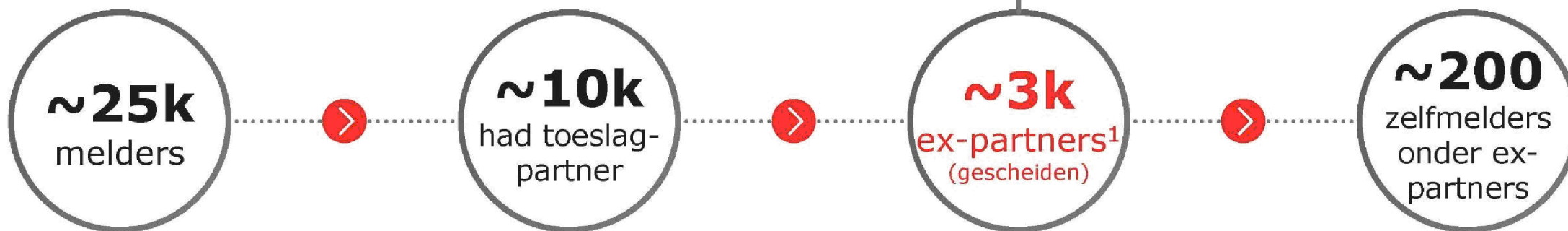
	Aanvrager	Ex-partner	Huidige partner
Herstel: €30k	✓	✗*	✗
Herstel: beoordeling	✓	✗	✗
Toegang tot CWS	✓	~**	✗
Kwijtschelding schulden	✓	✗	✓

* Niet-verplichtende 'verwachting' dat Aanvrager het bedrag deelt met Ex-partner

** Regeling is niet uitgewerkt en CWS-route lijkt juridisch/uitvoeringstechnisch complex

Eerste schets van populatie: circa 3.000 ex-partners bekend, waarvan ~200 personen zichzelf ook gemeld hebben bij UHT en/of CWS

Uitkomst uit eerste analyse; exacte afbakening en definitie van scheiding nog verder af te stemmen met Centrale Regie en Data (o.b.v. beleidskeuzes)

Kleine 200 ex-partners bij UHT gemeld waarvan de respectievelijke toeslagaanvrager ook al bij UHT bekend is (gemeld voor herstel).

Plus maximaal enkele tientallen meldingen bij CWS. Betreft ex-partners die bijv. niet meer *on speaking terms* zijn met toeslagaanvrager, en die zowel financieel nadeel (en bijv. weekendwerk voor afbetalingen) als immateriële schade (bijv. gezinsgeluk) ondervonden.

Let wel: dit zijn zelfmelders zonder dat naar hen gecommuniceerd is, en zonder dat een formulier/proces voor hen is ingericht/aangeboden. Huidige meldingen dus echt uit eigen initiatief en 'tegen stroom in'; **mogelijk dus een 'punt van ijsberg'-effect.**

1. Op basis van eerste data-analyse door Centrale Regie en Data (telling van gemelde toeslagaanvragers die een toeslagpartner hadden in één van hun KOT-beschikkingen, en die nu geen relatie meer heeft met toeslagaanvrager [BVR-registratie]); eventueel aan te scherpen o.b.v. beleidsgedreven definitie van ex-partnerbegrip.

Nu geen (uitvoerbare) oplossing voor situatie rond ex-partners – nieuw beleid is noodzakelijk

Huidige situatie

Geen ex-partnerregeling, wel CWS-toegang

- Geen specifiek herstelbeleid / hulp voor ex-partners; alleen recht op herstel voor toeslagaanvragers
- Niet-verplichtende oproep aan toeslagaanvragers om uit eigen wil tot (geld)verdeling te komen met ex-partner
- Wel (zachte) toezegging dat ex-partners via CWS om herstel kunnen vragen op individuele basis

- **Onwerkbaar voor CWS – dringend verzoek om tot alternatief beleid te komen (zie CWS memo):**
 - Praktisch, moreel en juridisch bijzonder ingewikkeld om recht te doen aan situatie (geen heldere kaders)
 - Veel groter aantal potentiële dossiers dan CWS kan behandelen
- **Onwenselijk voor ex-partners en betrokkenen:**
 - Onzeker en onvoorspelbaar herstel van schade en leed
 - Potentiële bron van (hernieuwd) conflict tussen toeslagaanvrager en ex-partner

CWS-alternatief (genoemd in CWS memo)

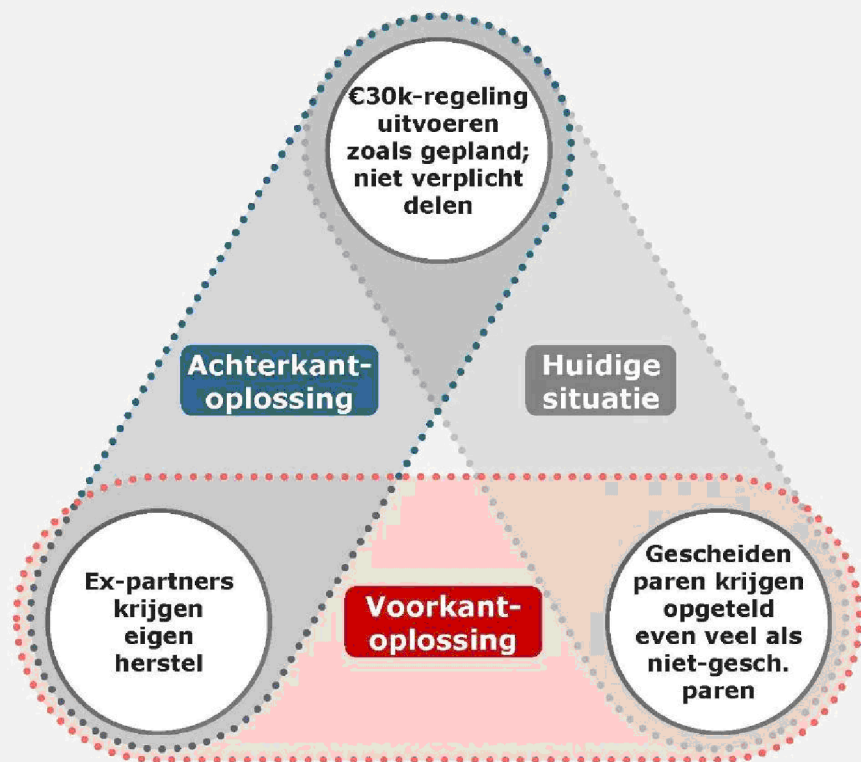
Verplichte verdeling €30k; tot dan opschorten

- Toeslagaanvrager en ex-partner ontvangen een formulier om samen tot een verdeling van het bedrag te komen; indien zij niet tot een verdelingsakkoord komen, volgt een beoordeling van een eerlijke verdeling van de schade (bijv. door UHT)
- Opschorting van uitbetaling van €30k tot de verdeling vaststaat (door onderling akkoord of beoordeling)

- **Aanzienlijke vertraging van €30k-uitbetaling voor duizenden aanvragers** met een ex-partner: zelfs bij snel onderling akkoord, vertraging **tot na 1 mei**¹
- **Zware uitvoeringslast op zeer korte termijn:** brieven en formulieren, communicatie met gescheiden stellen, verwerking van reacties, betalingen inregelen op individuele basis, etc.
- **Onwenselijk voor ex-partners en betrokkenen:** alsnog een potentiële bron van (hernieuwd) conflict tussen toeslagaanvrager en ex-partner (bijv. wederzijdse druk tot akkoord over verdeling)

1. Uitgaande van uitwerking beleid en voorbereiding uitvoering tot en met maart (minimaal), verzending van brieven/formulieren in eerste helft april, reactiesnelheid die niet vaak sneller dan twee weken is, en daarna de (administratieve) verwerking van reacties binnen de uitvoeringsorganisatie.

Trilemma bij nieuw ex-partnerbeleid: drie doelen, waarvan er max. twee tegelijkertijd haalbaar zijn

Drie belangrijke (politiek-bestuurlijke) wensen:

- 1. De €30k-regeling uitvoeren zoals gepland.** Dat betekent: géén vertragingen, niet afwijken van eerdere beloften/verwachtingen, (en dus) niet alsnog verplichte deling van het bedrag voor ontvangers
- 2. Ex-partners herstel bieden.** Ook gedupeerde ex-partners verdienen een passend herstel(bedrag), zeker omdat het verschil (omvang van nadeel) tussen ex-partners en aanvragers in de praktijk arbitrair kan zijn
- 3. Gescheiden paren krijgen opgeteld evenveel als paren die nog bij elkaar zijn.** Voorkomen van overcompensatie. En voorkomen dat voor hetzelfde nadeel in totaal méér wordt gecompenseerd bij (ogenschijnlijk) gescheiden paren dan bij paren die (nog) samen zijn.

Uitdaging: maximaal twee van drie wensen tegelijkertijd haalbaar:

- **Achterkantoplossing:** Zonder aanpassing €30k-regeling én met herstel voor ex-partners, krijgen gescheiden paren opgeteld meer dan niet-gesch. paren
- **Voorkantoplossing:** Ex-partners herstel bieden én voorkomen dat gescheiden paren opgeteld meer herstel krijgen, vereist aanpassing van €30k-regeling
- **Huidige situatie:** De €30k niet aanpassen én gescheiden paren opgeteld niet meer geven dan niet-gesch. paren, betekent geen eigen herstel ex-partners

Dat betekent: drie routes, waarbij steeds één wens wordt opgegeven.

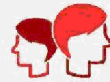
Vier uitgangspunten voor nieuw ex-partnerbeleid die zorgen voor adequaat én uitvoerbaar herstel

Recht doen aan ex-partners die gedupeerd zijn

Ex-partners in deel van situaties ook gedupeerd en in lijn daarmee bestaat noodzaak tot passend herstel

Herstel waar mogelijk gelinkt aan ondervonden nadeel, binnen de mogelijkheden én beperkingen van het uitvoeringsapparaat en de eventuele (forfaitaire) oplossingsrichtingen

Heldere en uitvoerbare definitie van 'ex-partners'

Heldere definitie, dus afbakening, van ex-partners die zelfstandig voor herstel in aanmerking komen

Aansluiting toeslagpartnerbegrip uit Awir op moment van aanvraag

In eerste instantie geen uitbreiding naar andersoortige (liefdes)partners die buiten toeslagpartnerbegrip vallen

Hanteerbare oplossingen voor meerderheid; geen ontwerp op uitzonderingen

Streven naar hanteerbare oplossing voor leeuwendeel van casussen; oplossing moet *zoveel mogelijk* ex-partners *voldoende* herstellen

Onoverkomelijk dat er altijd lastige situaties blijven bestaan waarbij de ex-partnerdefinitie en/of oplossingsrichting onvoldoende recht doet; behandeling via CvW en/of CWS

Waarbij onontkomelijk is dat iedere oplossing een uitvoeringslast met zich mee zal brengen; zwaarte en timing hiervan hangt af van keuzes.

CWS echt als vangnet voor (schrijvende) uitzonderingen

CWS niet meer als startpunt, maar als eindpunt voor herstel van ex-partners

Elk van de oplossingsrichtingen wordt uitgevoerd in de reguliere operatie, waarbij fasering, planning en uitvoerbaarheid in nauw overleg met UHT moet komen vast te staan

CWS blijft achtervang voor (schrijvende) gevallen waarin geboden herstel niet volstaat

Heldere definitie van 'ex-partners' vereist voor uitvoerbaarheid en afbakening regeling; aansluiting bij toeslagpartnerbegrip uit Awir

Inclusie voor ex-partnerherstel: *wel te beschouwen als ex-partners*

- Toeslagpartners van toeslagaanvragers van KOT (Art. 3 Awir)...
- ...die toeslagpartner waren in het jaar waarop teruggevorderde KOT oorspronkelijk was aangevraagd
- "Ex"-partnerschap indien toeslagaanvrager en partner niet meer samenwoonden in maand voor eerste herstelbetaling
- Per toeslagaanvrager kunnen meerdere ex-partners bestaan (die ieder aanspraak kunnen maken op ex-partnerherstel), indien meermaals KOT is aangevraagd met verschillende toeslagpartners, voor zover ook die andere aanvragen tot terugvorderingen/nihilstellingen leidden en deel uitmaken van het hersteldossier van toeslagaanvrager

Exclusie voor ex-partnerherstel: *niet te beschouwen als ex-partner*

- Ex-partners die voldoen aan de inclusiecriteria, maar die al aanspraak maken op regulier herstel omdat zij (op een ander moment) ook (gedupeerd) toeslagaanvrager waren

En alle andere vormen van (ex-)partners, zoals (niet-uitputtende lijst; wel toegang indien voldaan aan inclusiecriteria):

- Huidige partners
- (Informeel) ex-(liefdes)partners die nooit toeslagpartner waren
- Ex-Fiscaal partners (Art. 5a AWR)
- Toeslagpartners van KOT-aanvragen uit andere jaren die nooit tot latere terugvorderingen hebben geleid

Belangrijkste oplossingen aan voorkant en achterkant voor herstel van ex-partners

Voorkant-oplossing

€15k/€15k-split bij alle gescheiden koppels

- **Gesplitste uitkering van de de €30k-regeling** voor iedere (toeslag)aanvrager met ex-partner (€15k/€15k-regeling)
- **Eventuele aanvullende compensatie wordt ook half/half verdeeld.** Geen wijziging van beoordeling en berekening van evt. aanvullende compensatie (deze neemt reeds ontvangen €30k nog steeds als startpunt).
- Verzoek tot €30k en evt. aanvullende compensatie **kan straks zowel door toeslagaanvrager als ex-partner worden geïnitieerd** (wie initieert heeft geen invloed op verdeling van geld)
- **Toegang tot CWS (vangnet)** voor zowel toeslagaanvrager als ex-partner indien zij hierna menen onvoldoende hersteld te zijn (aanvrager ontvangt immers minder dan in huidige beleid)

Snelle interventie/aanpassing vereist in o.a. de €30k-regeling!

Minder adequate/werkbare opties zijn wel overwogen maar niet opgenomen in dit overzicht (bijv. apart beoordelingsproces voor iedere ex-partner of ex-partners voegen in aanvullende compensatie) – zie **Appendix #1**

Achterkant-oplossing

Forfaitair bedrag na marginale toets

- **Ex-partners hebben recht op een forfaitair bedrag¹** indien zij voldoen aan twee criteria:
 1. Toeslagaanvrager heeft recht op €30k/herstel²
 2. Ex-partner kan enigszins aannemelijk maken dat hij/zij ook zelf nadeel heeft ondervonden
- Vaststelling criterium (2) vindt plaats met **marginale toets**, bijv.:
 - Ex-partner kan (mee)betaling terugvordering tonen; en/of
 - Ex-partner maakte 1+ jaren na eerste terugvordering nog deel uit van zelfde huishouden als toeslagaanvrager
- **Toegang tot CWS (vangnet)** indien ex-partner meent dat forfaitaire bedrag niet volstaat voor herstel van schade/nadeel
- Geen impact/veranderingen voor herstel van toeslagaanvrager

Forfaitaire bedrag nog vast te stellen, bijv. o.b.v. schatting van gemiddeld ondervonden nadeel van ex-partners (uit te werken).

1. Alternatief voor vast *bedrag* is vast *percentage* van herstelbedrag van aanvrager. Dit doet waarschijnlijk meer recht aan de specifieke situaties van ex-partnernadeel.
2. Als de toeslagaanvrager, behorende bij ex-partner, geen herstel heeft aangevraagd, vindt een lichte toets van het recht op herstel plaats zoals normaliter bij aanvrager zou plaatsvinden in het kader van de €30k (data-analyse en evt. handmatige toets)

Vergelijking tussen de huidige situatie en oplossingsrichtingen

	Huidige situatie	CWS-alternatief	Voorkant	Achterkant
<i>Impact op...</i> Ex-partner	Geen regeling Geen zelfstandig recht op herstel; volledig afhankelijk van goede wil van (toeslag)aanvrager Mogelijk toegang tot CWS, maar onzeker wat dit zou betekenen	Verplicht verdelen Onzeker, want afhankelijk van akkoord tussen ex-partner en toeslagaanvrager. Zonder akkoord verdeelt bijv. UHT (onzeker hoe). Recht op aanv. compensatie en toegang CWS nog niet bepaald.	€15k/€15k-split Krijgt 50% van €30k Krijgt 50% van evt. aanv. compens. Toegang tot CWS voor evt. aanvulling van bedrag tot werkelijke schade	Forfaitair aanbod Ontvangt een forfaitair bedrag (n.t.b.) na summiere toets of ex-partner inderdaad (in enige mate) deelde in nadeel. Toegang tot CWS voor evt. aanvulling van bedrag tot werkelijke schade
Toeslagaanvrager		Ontvangt meestal minder dan €30k, want afhankelijk van akkoord tussen ex-partner en toeslagaanvrager. Zonder akkoord verdeelt bijv. UHT (onzeker hoe).	Krijgt minder dan eerst: 50% van €30k en 50% van aanv. compens. Behoudt wel toegang tot CWS voor aanvulling tot werkelijk geleden schade.	<i>Geen wijzigingen t.o.v. nu</i>
Uitvoering		Onmiddellijke opschorting van €30k-betalingen aan aanvragers met ex-partner. Onmiddellijke inrichting van nieuw proces (formulieren, verwerk. form., betalingen, etc.)	Onmiddellijke aanpassing en deels opschorting van processen rond €30k en aanvull. compensatie (bijv. betalingen, communicatie, (beleids)besluiten, werkinstructies, etc.)	Afhankelijk van n.t.b. tijdslijn, geen impact tot bijv. 2e helft 2021. Dan wel nieuw proces: inrichting en uitvoering van proces voor marginale toets en uitkering van forfaitaire regeling
Begroting <i>Let op: nog geen begrotingsruimte vastgesteld voor ex-partners!</i>	<i>Zoals bekend</i>	In principe budgetneutraal.	Geen impact op kosten €30k-reg. en aanvullende compensatie Wel PM-post voor CWS-uitkeringen aan aanvragers (die nu minder krijgen) en ex-partners (ruw in totaal: €10-15 mln).	Bij €15k (ter illustratie) voor ~75% (marginale toets, ter illustratie) van ~3.000 ex-partners, €30-40 mln. Plus PM-post voor evt. CWS-uitkeringen aan ex-partners.
Overige, bijzondere risico's		Schenden geschapen verwachtingen rond €30k-betaling. Potentiële bron van conflict, stress en onrust tussen aanvragers en ex-partners	Schenden geschapen verwachtingen rond €30k. Evt. schending gelijkheidsbeginsel t.o.v. zij die €30k al geheel kregen. Risico overcompensatie ex-partners die geen nadeel droegen.	Risico op overcompensatie van ex-partners die minder nadeel droegen dan forfaitaire bedrag. Mogelijk privacybeperkingen bij summiere toets (indien gegevens aanvrager nodig zijn).
Situaties waar €30k/herstel al betaald is aan aanvrager		Nog geen oplossing voor	Bijv. alsnog €15k en 50% van evt. aanvullende compensatie uitkeren aan ex-partners (enkel honderden gevallen van dubbelcompensatie)	Geen probleem, want ex-partnerherstel komt altijd naast/boven herstel van aanvrager

Appendix (ex-partners)

Appendix #1: minder aantrekkelijke denkrichtingen die nu niet in detail voorliggen

Midden

Ex-partner deel maken van aanv. compensatie

- Ex-partner niet laten meedelen in €30k-regeling, maar wel laten meedelen in eventuele aanvullende compensatie voor toeslagaanvrager
- Aanvullende compensatie kan dan bijvoorbeeld geheel naar ex-partner vloeien, of tot een bepaald bedrag dat vastgesteld wordt n.a.v. beoordeling schadeverdeling

- In helft van gevallen geen aanvullende compensatie (€30k is mediaan) dus geen enkel effect/herstel voor ex-partner
- Verdeling tussen aanvrager en ex-partner bron van conflict
- Complexe uitvoering / aanpassing van huidige operatie (complexer dan voorliggende voorkant-oplossing) zonder de echte voordelen

Achterkant

Forfaitair bedrag zonder marginale toets

- Iedere ex-partner een vast bedrag uitkeren zonder marginale toets of de ex-partner in enige mate nadeel of schade heeft ondervonden
- (Variant op de Achterkant-oplossing die nu voorligt met marginale toets)

- Groter risico op onnodige en overmatige compensatie omdat ook ex-partnerpopulatie die op geen enkele manier nadeel ondervond herstel krijgt
- Overigens wel eenvoudiger uitvoering dan *met* toets

Achterkant

Iedere ex-partner individueel beoordelen

- Het ondervonden nadeel van iedere ex-partner individueel beoordelen / inschatten (bijv. o.b.v. terugbetalingen, samenwonen, zorg kinderen)
- Op basis hiervan een herstelbedrag uitkeren dat ligt tussen minimaal nul en maximaal het herstelbedrag dat toeslagaanvrager ontving

- Complex en nieuw beoordelingsproces voor uitvoeringsorganisatie
- Risico op schijnnaauwkeurigheid: aandeel in nadeel zal in veel gevallen lastig (objectief) zijn vast te stellen

Eerder in dit document toegelicht als onaantrekkelijk en onwerkbaar:

- **Huidige situatie / niets doen** (geen regeling en CWS in praktische, morele en juridische spagaat)
- **CWS-alternatief** (€30k opschorten tot ex-partners tot een onderlinge verdeling gekomen zijn, of de uitvoeringsorganisatie een verdeling heeft kunnen vaststellen)

Appendix #2: aanvullende vragen die, los van de keuze voor een oplossingsrichting, later nog aandacht vereisen in de uitwerking

Bijvoorbeeld:

- ! **Omgang met (publieke) schulden van ex-partners:** wel/geen kwijtschelding van (publieke) schulden
- **Omgang met benadeelde ex-partners die niet onder formele ex-partnerdefinitie vallen**
- **Omgang met partners die beiden aanvrager én toeslagpartner waren** in zelfde jaar
- **Omgang met situatie waarin meerdere ex-partners bestaan**
- **Omgang met individuele uitzonderingssituaties:** bijv. omgang met overleden ex-partners (erfgenamen), toeslagpartners die ook kind waren, etc.

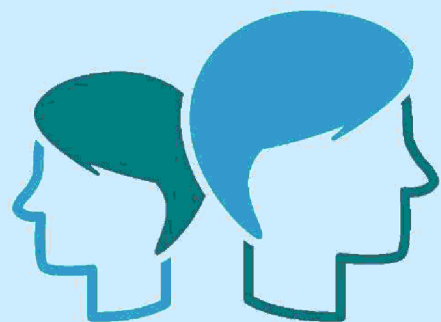

Toeslagen
Belastingdienst

Ex-toeslagpartners en twee aanvragers

April 2021

Regeling voor ex-toeslagpartners

Samenvatting (1/2) | Tot 6.000 ex-partners met schade en behoefte aan (een vorm van) herstel

Op dit moment zijn ~11.000 ex-toeslagpartners te traceren; in ~6.000+ situaties is de kans op concrete schade/nadeel groot

- In deze 6.000 situaties was de ex-partner nog meer dan een jaar samen met de toeslagaanvrager na het begin van terugvorderingen
- Deze ex-partners deelden veelal op dagelijkse basis in de (financiële) schade als lid van het huishouden (en leden onder scheiding)
- Tegelijkertijd is hun situatie wel anders dan aanvragers; de Belastingdienst stuurde terugvorderingen eerst naar de toeslagaanvrager
- Populatie is bekend maar nog niet altijd gemeld; gedupeerdheid in betreffende KOT-dossier aanvrager/partner nog vast te stellen

Ex-toeslagpartners hebben nu geen eigen recht op herstel; aangewezen op toeslagaanvrager (hun ex) voor deel van €30k

- Herstelbedragen worden alleen uitgekeerd aan toeslagaanvrager;¹ maar dit bedrag is gebaseerd op problemen in het gezamenlijke KOT-dossier van toeslagaanvrager en toeslagpartner; conceptueel/juridisch is het dus begrijpelijk dat wordt gevraagd om verdeling
- Maar verdelen is vrijwillig, en een eerlijke verdeling is nauwelijks vast te stellen; niet door de ouders, maar ook niet door anderen
- Gespannen relaties tussen gescheiden ouderparen worden echter verder onder druk gezet door de vraag om bedragen te verdelen

Ex-toeslagpartners snakken naar erkenning – er leeft woede, schaamte, schuldgevoel en vertwijfeling: "deed ik het fout?"

- Ex-partners ervaren op dit moment geen expliciete erkenning als gedupeerde: niet in woorden en niet financieel (herstelbedrag)
- Verlangen om straks (schriftelijk) te horen: "het lag niet aan jou", ook om dit te kunnen delen met kinderen, familie en vrienden

Ook oplossing nodig voor financiële problemen en schulden, maar groot verschil (in ernst) tussen ex-partnerssituaties

- Schade die ex-partners leden varieert van alle schade (financiële en persoonlijke aftakeling) tot niets, en alle smaken daar tussenin

Er bestaat geen perfecte oplossing; conceptuele wens tot verdeling strookt vaak niet met het praktisch en moreel haalbare

- Wens om niet blind bedragen uit te keren (o.a. boodschap BAK), en wens om overcompensatie gescheiden paren te voorkomen
- Idealiter zouden toeslagaanvrager en ex-toeslagpartner dus alsnog tot een reële verdeling komen; hulp daarbij, bijv met. mediation (regelingsvariant E), biedt echter geen zeker resultaat en is in veel situaties (praktisch) onhaalbaar (o.a. boodschap ouders / CWS)
- Last voor oplossing bij gedupeerden leggen is bovendien onacceptabel – Rijk moet verantwoordelijkheid nemen (o.a. ouders / CWS)

1. Eind februari is in het SCT besproken dat het niet haalbaar of wenselijk werd geacht om het €30k-proces in duizenden gevallen op te schorten om dit te veranderen. Er zijn ook grote morele en praktische (uitvoeringsbezwaren) bij een gezamenlijk traject tijdens de integrale beoordeling.

Samenvatting (2/2) | Geen perfecte oplossing, maar voorstel tot erkenning en tegemoetkoming

Een regeling voor alleen de ex-partners die niet konden meedelen, of in schrijnende situaties, blijkt evenmin haalbaar

- (Juridisch) is nauwelijks vast te stellen of een (eerlijke) verdeling tot stand kwam of had kunnen komen (geen bruikbaar criterium)
- En bijv. aanvragersherstel (variant C) voor schrijnende gevallen vereist een arbitraire, hoge drempel; 'reguliere' gedupeerden vallen dan buiten de boot (een binaire 'alles of niets'-benadering) – publieke druk zal nopen tot (steeds verder) oprekken van de drempel

Een aantrekkelijke variant lijkt dan puur maatwerk (variant D), maar dit zal leiden tot een (zeer) lange wachperiode

- Toegang tot (financieel) maatwerk voor alle gedupeerden is gewenst (o.a. boodschap CWS), maar impliceert lange doorlooptijd
- Zelfs bij flinke uitvoeringscapaciteit, wacht een (aanzienlijk) deel van de ex-partners tot 2025-26 op een eerste financiële oplossing¹

Daarom: financiële tegemoetkoming met – indien nodig – toegang tot maatwerk (CWS) lijkt de 'minst slechte' oplossing

- De tegemoetkoming zou gelden voor ex-toeslagpartners die nog deel waren van het gedupeerde huishouden tijdens problematiek
- Het bedrag is een vast bedrag (variant A) of gebaseerd op de tijd die ex-partner deel uitmaakte van het huishouden (variant B)
- Hiermee poogt men ex-partners al in het komende (half) jaar adequaat te helpen (uitvoeringsplan nog te bespreken/bevestigen)
- Met nadeel dat gescheiden ouders, noodgedwongen, opgeteld meer ontvangen (maar nog steeds max. €30k per huidig huishouden)

De feiten en mogelijkheden overwegende, bestaat het voorstel tot drie actielijnen:

- 1) Expliciete erkenning als gedupeerde: persoonlijk contact, Verklaring Gedupeerde Ouder en bredere hulp (o.a. bij gemeenten)
- 2) Financiële tegemoetkoming met – bij behoefte – toegang tot maatwerk (CWS)

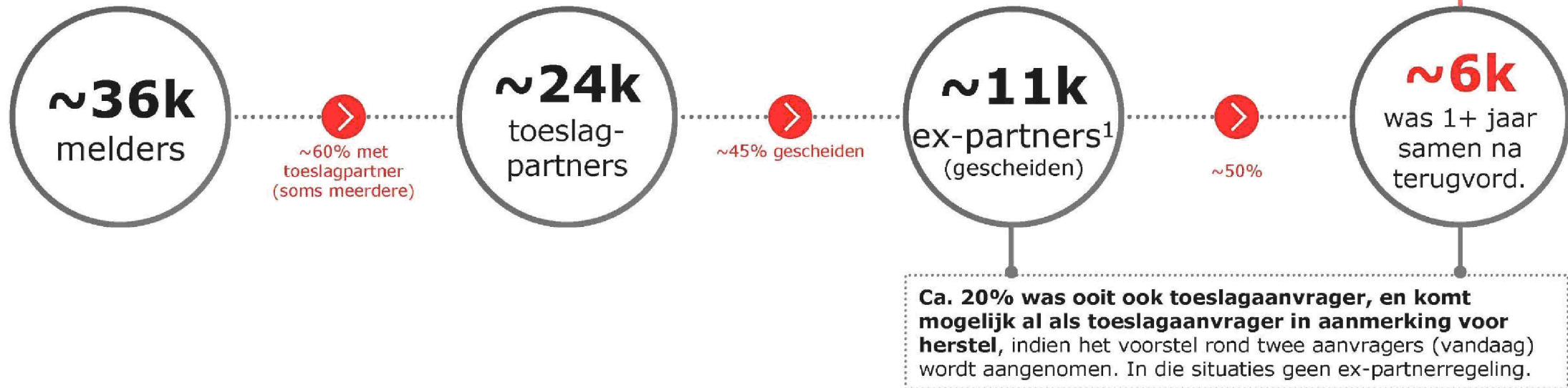
Niet voor besluitvorming op dit moment, maar op korte termijn (i.s.m. VNG-stuurgroep):

- 3) Snel besluit over schuldenaangepak: wens tot oplossing schulden (en dan vóór uitbetaling tegemoetkoming) en consistentie met huidige partners (volledige kwijtschelding); dit afwegen tegen risico op overcompensatie in veel ex-partnersituaties

1. Stel, de CWS weet, buiten hun bestaande instroom van toeslagaanvragers, capaciteit op te bouwen voor ~1.000 extra ex-partnerdossiers per jaar vanaf 2022 (totale capaciteit van CWS nu: 65-100 dossiers/jaar). Zelfs als dat lukt: bij ~4.000 ex-partnerverzoeken zouden de laatste ex-partners, zonder vertragingen, pas in 2025-2026 een eerste ingang hebben voor hun financiële oplossing.

Omvang van populatie: circa 6.000 ex-toeslagpartners die 1+ jaar deel uitmaakten van huishouden na ontstaan van terugvorderingen

Schatting van eind april
(UHT-data / BVR)

Primaire doelgroep van ex-partnerregeling. Zij maken kans op een bedrag/hulp (indien niet al toegang tot herstel via andere regeling). Dit zijn ex-toeslagpartners van (zelf)melders; gedupeerdheid in KOT-dossier moet nog vast komen te staan.²

Ca. 20% was ooit ook toeslagaanvrager, en komt mogelijk al als toeslagaanvrager in aanmerking voor herstel, indien het voorstel rond twee aanvragers (vandaag) wordt aangenomen. In die situaties geen ex-partnerregeling.

1. Op basis van data-analyse door datateam UHT (telling van gemelde toeslagaanvragers die een toeslagpartner hadden in één van hun KOT-beschikkingen, en die nu geen relatie meer heeft met toeslagaanvrager [o.b.v. samenwonen, geregistreerd partnerschap en/of huwelijk]).
2. Zou worden afgeleid van €30k-toekenning van toeslagaanvrager; zie uitgewerkte regelingsvarianten.

Impressie van inbreng en inzichten vanuit betrokkenen partijen

Let op: geen letterlijke citaten, maar onze impressie van belangrijkste boodschappen

- **"Niet te begrijpen waarom ik met lege handen sta**, vreemd dat één persoon alles krijgt, ben net zo gedupeerd"; er is **nu geen erkenning als gedupeerde en geen recht op herstel**
- Veel frustratie, woede en verdriet; **behoefte aan expliciete erkenning (en verklaring van 'geen schuld')**
- Behoefte aan **oplossing voor financiële en praktische problemen** (bijv. rond wonen/kinderen); **toegang rechtshulp**
- **Veel domino-effecten: net als bij toeslagaanvragers leidt terugvordering tot keten van ellende**; schulden, huis (ongunstig) verkopen, persoonlijke relaties onder druk, daardoor scheiding en/of verlies van werk, et cetera
- Sommige situaties zijn **misschien niet schrijnend, maar wel échte dupering** met voortdurend schade/nadeel
- Voor een regeling wordt het intuïtief gevonden om te **kijken naar periode dat aanvrager en ex-partner samen waren** tijdens de problematiek
- **Begrip voor grote verschillen tussen situaties, en moeilijkheid om daar goede oplossing voor te bedenken**; maar onbegrip over uitblijven compensatie echt gedupeerde ex-partners, lijkt groter dan evt. verontwaardiging als ex-partner die nergens onder leed ook iets zou krijgen
 - Als een ex-partner straks iets krijgt, terwijl de toeslagaanvrager zijn/haar ontvangen bedrag al vrijwillig deelde, liefst van te voren checken en daarvoor corrigeren

Ouders
(panel, meldpopulatie & advocaat)

- Essentieel dat **goede toegang tot maatwerk** wordt gecreëerd voor wie dat nodig is
- Wel/geen bedrag als **voorschot op maatwerk is beleidsmatige, politieke keuze**
- **Benader ex-partners actief** voor regeling; niet onder de radar houden
- **Liever een (vast) bedrag dan bijv. mediation**
 - Je wilt geen gevecht om geld initiëren
 - Rijk moet oplossing bieden; niet koppels / ex-partners
- Combi-opties (bijv. verdeling / mediation en bij niet slagen ervan een bedrag) lijken niet reëel; **nodig niet uit tot opportunistisch gedrag en/of conflict**

CWS (informeel)

- **Begin met het gesprek en erkenning:** dat is het belangrijkste en daarmee ook de eerste stap
- **Snelheid is minder belangrijk dan een heel helder proces**, goede informatievoorziening
- **Een eventueel geldbedrag is sluitstuk van het hersteltraject**, en niet per se aantrekkelijk
- **Niet slim om blindelings een (groot) geldbedrag uit te keren** aan de hele groep

BAK (informeel)

- **Schrijnende verhalen** vanuit gemeentes; bedrag verdelen blijkt niet altijd mogelijk/makkelijk
- **Schuldenaanpak is van grootste belang**, zeker vis-a-vis kwijtschelding bij huidige partners (schuldenvrije start)
- **Gebrek aan financiële regeling zal grote consequenties hebben** voor vereiste ondersteuning vanuit gemeentes (domeinen gezin, opvoeding en mentale gezondheid)
- **Geen oplossing voor ex-partners is niet uit te leggen** door gemeentes
- **M.b.t. mediation: relaties tussen ex-partners staan nu al op scherp** door problemen

VNG (informeel)